

Причини виникнення жіночого писемництва в Росії XIX століття

Власенко Людмила Василівна

Початок XIX століття характеризується підйомом жіночої творчості в області літератури. Перші спроби пера жінок, звичайно, зустрілися із перепонами як у суспільстві, так і серед критиків літератури. Але з'являються жінки, які намагаються змінити ставлення до себе.

Починається зростання активності жінок до отримання освіти, їх почали запрошувати на бали, на яких вони повинні були підтримувати світські бесіди, підтримуючи розмови з кавалерами.

Звідки ж взявся потяг жінки до письменництва? Чому жінки почали писати? Вважаємо, що можливих причин виникнення писемницької творчості жінок-письменниць було декілька.

Зокрема, важливими факторами, які вплинули на творчість жінок, була їхня начитаність, зацікавленість літературою, історією, географією. На відміну від чоловіків, жінки приділяли багато часу самовдосконаленню, розвитку своєї особистості "...книга частіше зустрічалася у руках жінки, ніж у чоловіка" [1].

Читаючи книги, жінки переносилися в інший світ, в іншу реальність, де життя героїв дуже відрізнялося від їхнього власного життя. Звичайно, не кожна жінка могла змінити своє життя, повстати проти укладеного устрою, життя цілого суспільства, та й свого власного життя. Але ж завжди знайдуться люди, які не задумуються про наслідки, які на них чекають, вони висловлюють свою думку, переживання різними способами і один із них – це зародження жіночого письменництва в Росії.

Жінка хотіла показати суспільству, що вона не гірша за чоловіка, адже вона була начитана, відчувала на собі весь тягар жіночої долі. Проводячи весь час вдома, жінка багато часу приділяла читанню, самоосвіті. Однією з причин освіченості жінки можна виділити і наступний факт – не здатися неосвіченою перед кавалером. Не дивно, що завдяки начитаності вона прийшла до написання власних творів, оповідань.

У жінок не вистачало грошей на життя, і пишучи твори, таким чином вони хотіли заробити грошей. Жінки боялися заявити спочатку про себе як про письменниць і вони почали писати, беручи собі псевдонім. (Н. Дурова працювала під псевдонімом Александров, Олена Андріївна Ган – Зенеїда Р-ва, Графиня Ростопчина – Гр-ня Р-на і т. д.).

Підвищився духовний рівень життя цілого суспільства, а разом з тим і жінки почали заявляти про себе як про особистість. Почали з'являтися переклади Жорж Санд (перші вісники про жіночу емансипацію). Вона своїм прикладом надихнула жінок до змін, нехай незначних, але для кожної людини навіть маленький поштовх, це вже є крок вперед.

Жінки-письменниці виділялися серед інших тим, що вони не боялися показати себе, виразити своє “Я”, виділялися вони “... саме жіночими особливостями своєї творчості, більш-менш зв'язані з епохою романтизму” [1].

Критики розділилися на два табори: тих, які підтримували творчість жінок-письменниць і на тих, які не підтримували. В. Белінський виступив проти Шевирьова, який підтримував жінок, на відміну від чоловіків. Але згодом ставлення самого В. Белінського змінилося, зокрема, після дослідження творчості Олени Андріївни Ган, у “Сочинениях Зенеиды Р-вой” він змінив гнів на милість. Змінивши свій погляд, він вихваляв жінок-письменниць, розповідаючи про їхню даровитість, освіченість. Однак він не відкидає, що у них є деякі недоліки у творчості, але це все залежить від “обстоятельств жизни” [2, с. 675].

У своїй статті “О русских писательницах” В.І. Киреевський схильно ставиться до творчості жінок-письменниць, підтримує їхню діяльність, вказує на те, що все більше людей здобувають освіту або самовдосконалюються, і більшість із них – це жінки [3, с. 124]. Він не заперечує свого приязного ставлення до жінок-письменниць. В.І.Киреевський стверджує, що жінки “... начали мыслить, и большая часть из них имеет образ мыслей уже не гостиный, не накладной, но свой, настоящий” [3, с. 124].

Отже, він не заперечує той факт, що жінки почали не тільки читати, а й думати про те, що вони читають, як прочитане впливає на їхнє життя, на їхню діяльність, на їхнє сприйняття світу.

В.І. Кирєєвський не притримується думки про те, що жінка повинна сидіти вдома, доглядати дітей, бути зразковою дружиною для свого чоловіка. Звичайно, все це було, - говорить він, але "... – какая разница с тем, что было раньше!" [3, с. 124].

Отже, все змінилося: змінилося життя людей, змінився також і їхній світогляд, бачення світу. Звичайно, можна говорити, що жінки почали писати від нудьги, але І.В. Кирєєвський має по цьому питанню свій погляд "... я в этой скуке вижу потребность чего-то лучшего – потребность жизни живее, умнее, дельнее, теплее – одним словом, просвещеннее" [3, с.125].